

MALOWANY (127) *part praet pass pf i impf*

pf (106), *impf* (10), *pf a. impf* (10), *użycie comp pozbawione aspektu; pf OpecŻyw, BartBydg, FalZioł* (2), *BielŻyw, RejKup* (2), *LubPs* (2), *KrowObr* (12), *RejWiz* (7), *RejZwierc* (3), *BibRadz, BielKron* (3), *Mącz* 54d, 127c, 165d, 231b, 286c, 300a, 438a, *SarnUzn, RejAp* (2), *GórnDworz, RejPos* (4), *RejZwierc* (17), *BielSpr* (3), *WujJud* 47, 52, *WujJudConf, StryjWjaz, CzechRozm, SkarJedn* (5), *KochPs, SkarŻyw* (4), *StryjKron* (2), *CzechEp* (2), *KochSz, PudłFr, BielRozm, KochProp, Calep* 101a, *KochFrag, KochFragJan, WyprPl, LatHar, SarnStat, SkarKaz* (3), *CiekPotr* (2), *SkarKazSej, KlonWor; impf GrzegRóżn, WujJud* 45, 45v [3 r.], L17, *WujNT* 471 [3 r.], Xxxxxx3 [wszystkie użycia *impf* i większość użyć z aspektem niepewnym pełnią funkcję strony biernej od MALOWAĆ: bywa, może być *itp.* malowan(y) 'malują go, można go malować'].

malowany (117), **malowan** (7), malowany *a.* malowan (3).

Pierwsze a oraz o jasne (w tym w a 2 r. błędne znako- wanie); -ån, -an-.

comp malowanszy (1).

sg m N malowany (30), malowan (6); ~ (*attrib*) -any (16); ~ (*praed*) -any (11), -ån (6); -any *KrowObr* (2), *RejWiz, WujNT* (4); -any : -ån *Mącz* (2 : 2), *WujJud* (2 : 4). ◇ *G* malowan(e)go (6). ◇ *A* malowany (5), malowan(e)go (5). ◇ *L* malowanym (1). ◇ *f N* malowana (13), malowan(a) (3). ◇ *G* malowanój (5); -éj (1), -(e)j (4). ◇ *A* malowaną (2). ◇ *I* malowaną (2). ◇ *L* malowan(e)j (2). ◇ *V* malowanå (1). ◇ *n N* malowan(e) (4). ◇ *G* malowansz(e)go (1). ◇ *A* malowano (1). ◇ *L* malowanym (1). ◇ *pl N m pers* malowani (4). *subst* malowané (7); -é (1), -(e) (6). ◇ *G* malowanych (10). ◇ *D* malowanym (3). ◇ *A m pers* malowan(e) (1). *subst* malowan(e) (7). ◇ *I m* malowan(e)mi (2) *GórnDworz, RejZwierc, malowanymi* (1) *CzechEp. n* malowan(e)mi (1). ◇ *L* malowanych (3).

Sł stp s.v. malować, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Zrealizowany za pomocą kładzenia farb na płaszczyznę; pictus Mącz, Calep, Cn (127) : Pictus, Málowány. *Mącz* 300a [*idem*] *Calep* 806b.

a. *Będący wytworem pracy artysty – malarza, przedstawiony (przedstawiany) liniami i farbami na płaszczyźnie, stanowiący czyjś wizerunek [użycia pf = namalowany]* (83) : Albo zafię iżby fie przygodziło rodzenie dzieciątka nogami rozłożonemi fzyrokoko [!]: iako tu w Figurze malowaney widzisz [tu ilustracja], Tedy baba ma z pilnością nofzki w kupkę ftułać *FalZioł* V 22a, V 44v; *RejKup* Vv; *KrowObr* 114v, 239; KTo widał Herkuleśa/ gdzie málowanego/ [...] Mogłby tego zacnego/ Ianá Tarnowkiego/ K niemu wławnie przyrownać *RejZwierc* 50; *BibRadz Ex* 26/6; *BielKron* 418v; *Mącz* 286c; *BielSpr* 14; Wierzę/ powiada/ że Pogáni ná wielu mieyfcách Chriřtuřa/ Piotrá y Páwłá weřpołek málowane widzieli *WujJud* 52; Chriřtus wedle człowięczeńřtwá może być málowan. *WujJud* L17, 45, 45v [3 r.]; *SkarŻyw* A3; *StryjKron* 120; *PudłFr* 49; *WujNT* 471 [2 r.], Xxxxxx3; *SarnStat* 121; *SkarKaz* Oood; *CiekPotr* 3.

malowany na czym (5): *BielKron* 28; *Mącz* 54d; Drugie [znamię] nořili Draconarii, tho ieřt/ Smoká málowanego ná Chorągwi *BielSpr* 13, 14v; *SkarŻyw* 87.

malowany w czym [= w jakiej postaci] (1): Duch S. vkazał fię w ofobie gołębice y w ogniřtych ięzykách: czemuřby w tychże figurách nie miał być málowaný? *WujNT* 471.

malowany jak [w tym: „tak” (1), „jako” (1), przysłówek pełnoznaczny (1)] (3): Charites dictae quarum tres sunt Aglaia, Thalia, et Euphrosynae, Które nágo bywáyą málowáne y weśpołek zwiázáne *Mącz* 149a; *WujJud* 44v, Llv.

malowany na kształt czego [= przedstawiający co] (1): tylko przedlię Herb ná xtałt Moskiewfkiey pogoniey málowány dobrze znác. *StrykKron* 120.

W połączeniu z określeniem scenerii i szczegółów [w tym: z czym (2), pod czym (1), z imiesłowem czynnym (1)] (4): Anubis, [...] Bóg Egypsky/ którego obras pśi łep miał/ álbo/ Był málowan ze pśim łbem. *Mącz* 11d; Cistophoros, Monetá/ [...] ná którey mąż trzymáyac yáki kofz ná głowie był málowan. *Mącz* 54d, 163c, 300c.

W połączeniach szeregowych (4): A iżebyś nierozumiał/ áby tylko rytych Obrázow Pan Bog zákázował/ przełto przydawa/ áni wśelkiego podobieńftwá/ to ielł żadnego wymyłłonego Obrázu/ bądź málowánego/ bądź rytego/ bądź vłanego/ bądź fkámieniá vćiofánego/ bądź zgliny vlepionego. *KrowObr* 110v, 239, 241; *SkarJedn* 237.

W przeciwstawieniu: »rzezany ... malowany« (2): Czýni rozny rzezány obraz od málowánego/ niewiem *SkarJedn* 237, 232.

W charakterystycznych połączeniach: bałwan(ek) malowany(-a, -e) (2), Bog (bożek) (3), figura, herb, Herkules, krolestwo, krzyż(yk) (3), przyprawa, rzecz, smok (2), Syn Boży, znak; cudnie malowany, nago, pięknie, po staroświecku; malowany na chorągwi, na tablicy, na tarczy, pod pierzem, w [jakich] figurach, ze dwojg twarzq, ze psim łbem.

Wyrażenia: »jako malowany« = piękny (2): Miedzy nimi pánienká nadobnie vbrána/ Nie owák w owy zbytki iáko málowána. *RejWiz* 39, 53v.

»jako malowany; jako malowany obraz(ek)« = jak nieprawdziwy (3; 2): Ktorzy tu chodzą dziwnie z dziwnemi myłłami/ A ledwe znác iż żywi/ iáko málowáni. *RejWiz* 20v; *RejZwierz* 134v; A ktemu áby cie ludzie łobie iáko málowánego obrafká pálcy nie vkázowali połmiewáiac łie s oiebie. *RejZwierc* 41, 88v, 159v. [Cf *Przen a*].

»jako obraz malowany« [o przemijaniu] (2): A yełł [żywoł] práwye yáko obraz pyęknie málowány/ Ktory zá bárzo krotki czás bywa pomázány *LubPs* K4v, K4v marg.

»obraz(ek) (jest) malowany« = *picta et ficta imago* *Mącz* [szyk 9 : 6] (15): kazał przy iey łóznici nieiakich obrazow malowanych patrzyć, byłliby ktory ktemu dziecięciu podobny *BielŻyw* 67; *KrowObr* 110v, 241; Iáko też dopułzcza áby obrázy Kryřtułowe były málowáne *GrzegRóżn* E3; *Mącz* 127c; *WujJud* 47; *SkarJedn* 232, 237; *SkarŻyw* A4v, 301; *SkarKaz* 274b. Cf »jako obraz malowany«, »jako malowany obraz(ek)«.

Szeregi: »ryty albo (i) malowany« (3): ktorzy oto iáwnie piřzq/ náprzećiwko tym rytym álbo málowanym Bogom wálzym. *KrowObr* 112v, 114; *WujJud* 47. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»i strugany, i malowany« (1): bałwany łię wśelákimi y řtrugánymi y málowanymi brzydzę *CzechEp* 85. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»málowany albo (i) (u)rzezany« (2): *RejPos* 147; [aniolowie] w řtárym zakonie byli málowani y rzezáni *WujNT* 471. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.; w przeciwstawieniu 2 r.].

»malowany i wyrażony« (2): Może być Pan Bog málowány y wyráżony ták/ iáko lie nam w Piśmie íam pod figurámi pokázác raczył *WujJud* 44v, Llv.

W przen (2) : wnet okazał ony krzyżyki pięknie málowáne/ á ony świece iáśnie zápalone w íercu íwoim onemu Pánu íwoiemu *RejPos* 351.

Wyrażenie: »obrazek malowany« = *któs piękny* (1): Kofztownie íeít vbrána/ kofztownie záwita/ Obrazek málowány/ mácużká wryta. *BielRozm* 26.

Przen (16) :

a) *Sztuczny, nieprawdziwy, pozorny; imaginarius Mącz; adumbratus, fictus, simulatus Cn* (14) : *RejKup* 13v; Będzie cię też [obraz] íeít tze ták vtzył [...]. Íż iákom ía íeít málowány/ ták też Bog íeít málowány. *KrowObr* 114v; *Mącz* 165d; *SarnUzn* G7v; íedno żeby ci niechay niebyli málowánemi pány/ á thelko dla ozdoby Máíeítatu *GórnDworz* Hh5v; *CzechRozm* 169; *SkarJedn* 38, 163; *LatHar* 56; Bo do pokazánia krolewíckey doíttoyności y wielkości wiele potrzebá. A zwłázczá/ gdy nie krol świecki/ áni kroleśtwo íeít to iáko ná świecie/ málowáne y cíeniowi mijájącemu podobne: ále Bozkie/ wieczne/ z ktorego wśytki íiemśkie ídą. *SkarKaz* 122b; *Przezacni Pánowie/ nie czyncie z kroleśtwá Polńkiego Niemieckiego Rześkiego miáftá: nie czyncie málowánego krolá/ iáko w Wenecyey. SkarKazSej* 695b.

malowany czym [= *udający kogo*] (1): Gdyż tego/ co I. M. czyni/ żaden nigdy z wiernych prawdziwie/ á nie z málowánych názwiśkiem wiary y krześciánśtwá/ nie czyni. *CzechEp* 88.

W połączeniach szeregowych (2): podobno ty mniemałz ábyśmy mieli ludzi vtzyć wiary iákíey malowáney/ álbo martwey/ obłudney *KrowObr* 59, 61.

W przeciwstawieniu: »prawdziwy, prawdziwie ... malowany« (2): tákowy niema prawdziwey y żywey wiary/ ále ma wiaré obłudną/ mniemáną/ málowáną/ martwą y prozną *KrowObr* 61; *CzechEp* 88.

b) *Piękny* (2) : Quo nihil potest esse pictius, Nád co nie może nic być málowánśzego/ pięknieyśzego. *Mącz* 300a; *KochFrag* 27.

b. *Pokryty, ozdobiony farbą, wzorem, malowidłem; pictus Mącz, Cn; coloratus, comptus, distinctus, perpictus, pictilis, picturatus Cn* [użycia pf = *pomalowany*] (42) : Slucháycie tu te⁸⁰ ludzie pyłni [...]/ tzo íe wwałfych íklepiéch malowanych kochácie *OpecŻyw* 87; *BartBydg* 79; *RejWiz* 11v, 91; *RejZwierz* 64v; miotał im kárty málowáne/ dzwonki/ y íne rzeczy. *BielKron* 445v; *Scutulata vestis*, Słoyerzowáta suknia/ to yeít kréski/ ítrefy á cirkle okrągłe ná íobie máyąca/ yáko bywáją tarcze álbo mifi málowáne. *Mącz* 376d; *RejPos* 134, 349v; *RejZwierc* 69v, 164v, 254; *KochSz* A3; *Calep* 101a; *KochFragJan* 3; *WyprPl* B; ítám tąd płyneliśmý rzeką Tą ná baćiku ślicznym málowány. *CiekPotr* 72.

malowany czym (4): *RejZwierc* 232v; S tarczy y s proporcow bláśk złotem málowánych. *StryjWjaz* B2v. Cf »farbą malowany«.

malowany z czym [= *przedstawiający co*] (1): Przyiedzie gośc/ íuż go w wíeítśzey cerimoníey chowác muśi bo íuż muśi być wino/ y z bożą męką málowána íkleniczá *RejZwierc* 31.

malowany na kształt czego [= *przedstawiający kogo*] (1): ktory gdy wórzał náedrzwiami Kościelnemi kortynę málowáną/ ná kftáit wyobráżenia Páná Chríśtuśowego [...]/ ítárgnął íą *WujJudConf* 50v.

W przeciwstawieniu: »prosty (a nie malowany) ... malowany« (2): Y káždy pewnie wlić do owey proftey á nie málowáney á pewney á mocney [łodzi]/ niżli do owey málowáney á dziuráwey. *RejZwierc* 68, 105v.

W porównaniach (7): Zwirzchu piękna poštáwá/ we wnątrz też zbrukána/ Rownie iáko łprochniála ściána málowána. *RejWiz* 40, 83v; NVż też ieflibyś páná widziál álbo fie w pychę vnołząc/ álbo vpor iáki przed fię biorąc [...]/ ázáłzbyś miał być ták bełpieczney cznothy/ á fiedząc thák iáko málowáne drewno á wewnątrz łprochniále/ ábyś s tego pocźciwego páná łwe⁸⁰ przełtrzedz nie miał *RejZwierc* 44, 68, 69v, 105, 232v.

W charakterystycznych połączeniach: *bacik malowany* (-e, -a), *drewno, forma, karta* (2), *kortyna, łódź, łóżko, misa* (2), *opona, pokład, proporzec* (2), *sklenica* (2), *sklep, ściana* (6), *wierzch, zbroja; pięknie złotem malowany* (2).

Wyrażenia: »deska, drwa malowane(-a)« = *obraz święty (złośliwie, z pozycji innowierczej)* [szyk 2 : 1] (2 : 1): *KrowObr* 61, 110; przed málowánemi drwy vpadálíchmy ná koláná łwoie/ miecąc martwym rzeczám ofiáry náłze *RejAp* 159v.

»[jaką] farbą malowany« (2): *Mącz* 231b; Zátym mu iefł do ręku Proporzec podány/ Kofztownémi fárkami włzytek málowány *KochProp* 7.

»obrazek malowany« (1): pátrż ná pozłotki/ ná fárby/ ná málowánia dziwne/ á łnadźby ich mogł nie zwác potráwámi/ ále obrałki iákiami málowánemi. *RejZwierc* 58v.

»malowana tablica« = *obraz; picta tabula* *Mącz* (3): Pinnacotheca, Gmách w domu w którym málowáne tablice álbo ynłze málowánie y ym równe klenoty łtárzi łtáwiáli. *Mącz* 300a, 438a; *RejAp* 113v.

W przen (2) : Y przecź fie pyłznyłz báńko málowána/ Ktora fie łtłuczełz y wiátrem záchwiana. *RejZwierc* 218v, 218v.

Przen: Różnobarwny (1) : od którégó [gołębía] łzije Málowáney/ to łrzebrny/ to złoty bláłk bije. *KochPs* 97.

a. *Pokryty barwnikiem kosmetycznym* (1) :

W połączeniu szeregowym (1): Za nie widźiłz niecnoty Pacholarzow onych/ Co pátrzą cudzych żonek/ żonek wyłýšionych/ Mułkánych y bárwionych/ y Kámforowánych/ Kofzczonych/ málowánych/ podoleiowánych. *KlonWor* 58.

Synonimy: **b.** *barwiony, farbowany.*

Cf **MALOWAĆ, NIEMALOWANY, WZORNOMALOWANY**